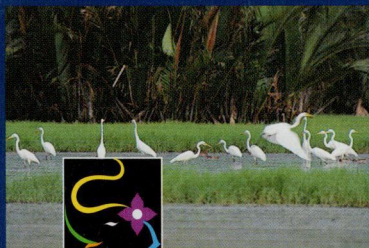


อีสาน คู่ มื อ ท่ อ ง เ ที ย ว

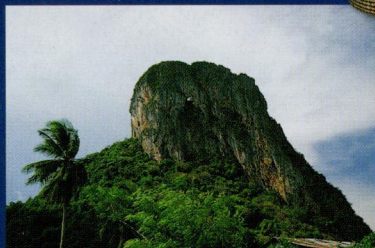
พิทักษ์



- เทียวเมืองริมทะเลสาบสงขลา
- ชมนกน้ำที่อุทยานนกน้ำทะเลน้อย
- แวะวัดชมเมืองเก่า ภูเขาอกทะลุ
- ประเพณีแข่งโพน ชักพระ แล่นกน้ำทะเลน้อย
- หัตถกรรมกะลาและเครื่องสานกระจูด



เที่ยวทั่วไทย
ไปได้ทุกเดือน



อภินันทนาการจากอนุสาร อ.ส.ก.



ตราประจำจังหวัด

รูปเขากะทะลุ ซึ่งสูงเด่นอยู่
บนที่ราบ มองเห็นจากที่ไกลได้ทุกทิศ
บนยอดเขามีเจดีย์เก่าสร้างไว้องค์หนึ่ง

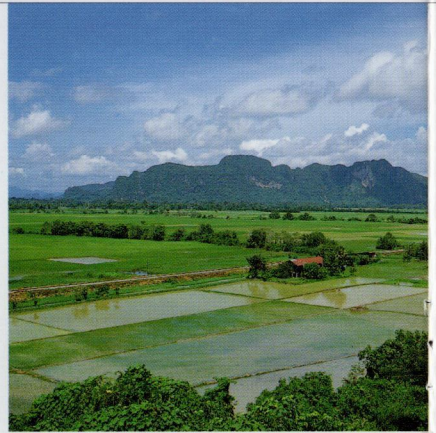
ในปัจจุบันยังเหลือฐาน ชาวเมืองพัทลุงถือเอาภูเขาอกทะลุเป็น
สัญลักษณ์และหลักเมืองของจังหวัด

คำขวัญประจำจังหวัด

เมืองหนังโนรา อู่นาข้าว พราวน้ำตก แหล่งนกน้ำ
ทะเลสาบงาม เขากะทะลุ น้ำพุร้อน

ดอกไม้ประจำจังหวัด

ดอกพะยอม



บทนำ

พัทลุงอาจจะเป็นเมืองเล็กๆในสายตาผู้คนทั่วไป ไม่ใช่เมืองท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในการรองรับ
นักท่องเที่ยว นักพัฒนาได้ แต่ภูมิประเทศของพัทลุงเป็นยุทธศาสตร์ที่ดีทางการท่องเที่ยวที่สามารถ
เดินทางไปได้โดยสะดวก รายล้อมด้วยจังหวัดใหญ่ๆ เช่น สงขลา นครศรีธรรมราช อีกทั้งเป็นเมืองที่มี
เส้นทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เป็นชุมชนเกษตรกรรมที่เข้มแข็ง เมื่อมาเยือนพัทลุง เรา
สามารถมองเห็นนาข้าวกว้างไกลสุดสายตา ช่วงต้นฤดูทำนาทุ่งนาเขียวจี ช่วงฤดูเก็บเกี่ยวจะเห็นทุ่งรวง
ทองอร่ามตา โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ราบ ได้ชื่อว่าเป็นอู่นาข้าวอู่น้ำที่สำคัญแห่งหนึ่งของแหลมมลายูมาแต่
โบราณ

อนุสาร อ.ส.ท. ได้จัดทำคู่มือท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงขึ้น เพื่อเป็นการเผยแพร่สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ
รวมทั้งเป็นคู่มือสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการแผนการท่องเที่ยว ตลอดจนการ
เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงและจังหวัดใกล้เคียงได้สะดวกขึ้น

อาณาเขตและการปกครอง

จังหวัดพัทลุงตั้งอยู่บริเวณฝั่งตะวันตกของทะเลสาบสงขลา
โดยอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๘๖๐ กิโลเมตร มีพื้นที่
ทั้งสิ้น ๓,๔๒๔.๔๗๓ ตารางกิโลเมตร

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
และอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอรักขภูมิ จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับทะเลสาบสงขลา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเทือกเขานครศรีธรรมราช

แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๐ อำเภอ กับ ๑ กิ่งอำเภอ

ได้แก่ อำเภอเมืองพัทลุง อำเภอควนขนุน อำเภอตะโหมด

อำเภอปากพะยูน อำเภอกงหรา อำเภอเขาชัยสน อำเภอป่าบอน

อำเภอบางแก้ว อำเภอป่าพะยอม อำเภอสรีบรรพต และกิ่งอำเภอ

ศรีนครินทร์

สารบัญ

ประวัติศาสตร์เมืองพัทลุง	๓
แนววัฒนธรรมเมืองพัทลุง	๕
ท่องเที่ยวธรรมชาติ	
และเกษตรกรรม	๘
แผนที่จังหวัดพัทลุง	๑๐
เทศกาลและงานประเพณี	๑๕
สินค้าพื้นเมืองและของฝาก	๑๗
สิ่งอำนวยความสะดวก	๑๘
การเดินทาง	๑๘
หมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญ	๑๙



ประวัติศาสตร์เมืองพัทลุง

จังหวัดพัทลุง มีประวัติความเป็นมายาวนานตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ดังปรากฏหลักฐานจากการค้นพบขวานหินขัดในพื้นที่ทั่วไปหลายอำเภอ ในสมัยศรีวิชัย (พุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๔) บริเวณเมืองพัทลุง เป็นแหล่งชุมชนที่ได้รับวัฒนธรรมอินเดีย ในด้านพุทธศาสนาเถรวาทมีหลักฐานค้นพบ เช่น พระพิมพ์ดินดิบจำนวนมาก พิมพ์เป็นรูปพระโพธิสัตว์และรูปเทวดา โดยค้นพบบริเวณถ้ำคูหาสวรรค์และถ้ำเขาอกทะลุ

ในรัชกาลสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ (อยู่ทอง) แห่งกรุงศรีอยุธยา “เมืองพัทลุง” เป็นส่วนหนึ่งใน ๑๕ หัวเมืองปักษ์ใต้ที่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งมีฐานะเป็นเมืองพระยามหานคร ขึ้นตรงกับกรุงศรีอยุธยา ต่อมาในปี พ.ศ. ๑๙๒๗ เมื่อสมเด็จพระรามาธิบดีอยู่ทองได้เสด็จขึ้นครองราชย์ จึงอพยพผู้คนส่วนหนึ่งลงมาไว้ที่เมืองพัทลุง ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย เมืองพัทลุงได้ย้ายไปตั้งที่ท่าเสม็ด ปัจจุบันอยู่ในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช และย้ายอีกครั้งมาตั้งที่ตำบลควนมะพร้าว ในเขตอำเภอเมืองพัทลุงปัจจุบัน ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้โปรดให้ยกเมืองพัทลุงขึ้นตรงต่อกลาโหม โดยมีฐานะเป็นเมืองชั้นโท และได้ย้ายเมืองไปอยู่ที่ปากน้ำลำปำ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงปฏิรูปการปกครองเป็นแบบมณฑลเทศาภิบาล เมืองพัทลุงได้ถูกจัดให้ขึ้นกับมณฑลนครศรีธรรมราช จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. ๒๔๖๗ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ได้โปรดให้ย้ายเมืองมาตั้งที่ตำบลคูหาสวรรค์ ซึ่งเป็นที่ตั้งปัจจุบันนี้ เมื่อได้ยกเลิกการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาลในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ พัทลุงจึงได้มีฐานะเป็นจังหวัดตั้งแต่นั้น

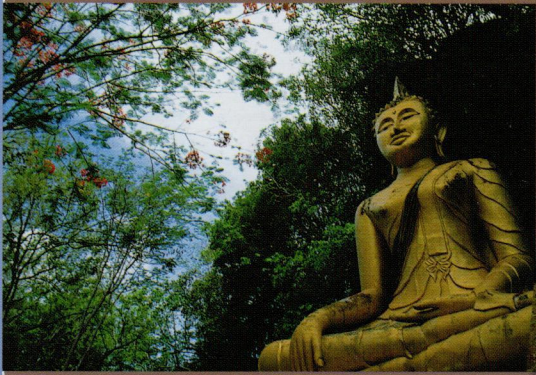
ชื่อเมืองพัทลุง

จากหลักฐานพบว่า บนเหรียญปั๊มพัทลุง พ.ศ. ๒๔๒๖ เขียนว่า “พัทลุง” และ “พัตะลุง” ในเอกสารของไทยใช้ต่างกันมากมาย ได้แก่ พตะลุง พัตลุง พัทลุง พัมลุง พัทลุง ในเอกสารเบอร์นีของอังกฤษ สมัยรัชกาลที่ ๓ เขียนว่า Boudelun และ Merdelong ของนายลามาร์ วิศวกรชาวฝรั่งเศส สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เขียนว่า Bourdelun ความหมายของชื่อเมือง หมายถึง เมืองช้าง หรือเมืองเกี่ยวเนื่องด้วยช้าง ซึ่งตรงกับข้อเท็จจริงหลายประการ คำว่า “พัท-ท-พัทธ” ยังไม่อาจทราบได้ว่าคำเดิมเขียนอย่างไร ทราบเพียงว่าเป็นคำขึ้นต้น ส่วนคำพื้นเมืองที่เรียกว่า “ตะลุง” แปลว่าเลาะลั่นช้าง หรือไม้หลักผูกช้าง ชื่อบ้านนามเมืองของพัทลุงที่เกี่ยวกับช้างมีมาก หรือจะเรียกว่าเป็น “เมืองช้าง” ก็ได้ โดยเฉพาะฝั่งตะวันตกของทะเลสาบสงขลา ในแถบชะรัด ซึ่งอยู่ติดกับเทือกเขาบรรทัด มีช้างป่าชุกชุมและในตำนานนางเลียดชาวตำนานเมืองพัทลุงกล่าวว่า ตาสามโมมายเพชร เป็นหมอสดำ หมอเฒ่า นายกองช้าง เลี้ยงช้างส่งเจ้าพระยากรุงทองทุกปี ต่อมาพระกุมารกับนางเลียดขาวก็ได้รับมรดกเป็นนายกองเลี้ยงช้างส่งส่วย ซึ่งในปัจจุบันชาวบ้านบางส่วนยังคงนับถือ “ดาหมอช้าง”



“วังเก่า” เป็นบ้านพักเจ้าเมืองพัทลุงระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๐๙-๒๔๓๑

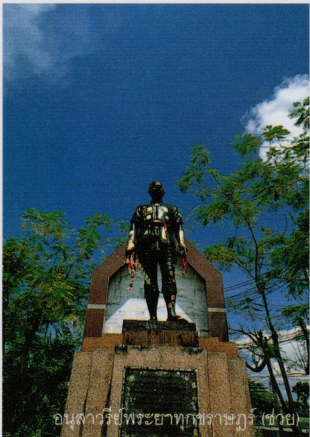




แะวัดชมเมืองพัทลุง

พระพุทธนิรโรคันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ หรือที่เรียกกันว่า “พระสี่มุมเมือง” เป็นพระพุทธรูปประจำภาคใต้ และพระคู่บ้านคู่เมืองของพัทลุง ประดิษฐานอยู่ภายในศาลาจัตุรมุข บริเวณด้านหน้าระหว่างศาลากลางจังหวัดกับศาลจังหวัดพัทลุง เป็นพระพุทธรูปหล่อสำริดปางสมาธิ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ พระราชทานไว้ที่จังหวัดพัทลุง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑

อนุสาวรีย์พระยาทุกขราษฎร์ (ช่วย) บริเวณสามแยกท่ามิหรำ ในเขตเทศบาลเมืองพัทลุง พระยาทุกขราษฎร์ (ช่วย) เดิมชื่อ “ช่วย” เป็นต้นตระกูล “สัจจะบุตร” และ “ศรีสัจจัง” ชีวิตในร่มกาสาวพัสตร์ ได้รับการแต่งตั้งเป็น “พระมหาช่วย” เป็นเจ้าอธิการวัดป่าเลไลยก์ ที่วัดนี้เอง ที่พระมหาช่วยได้สร้างวีรกรรมที่ควรแก่การยกย่องเชิดชูเกียรติประวัติ และเป็นแบบอย่างแก่นุชนสืบไป โดยปลูกมหาหนขาพัทลุงเป็นกำลังเข้าต่อต้านพม่าที่จะยกมาตีหัวเมืองพัทลุงใน “สงครามเก้าทัพ” พ.ศ. ๒๓๒๘ เมื่อเสร็จศึกพม่าแล้ว พระยาพัทลุงคงเหล็ก (ขุน) ได้เข้ากราบทูลความดีความชอบในวีรกรรมของพระมหาช่วยต่อสมเด็จพระราชวังบรมมหาสุรสิงหนาทที่เมืองสงขลา สมเด็จพระราชวังบรมมหาสุรสิงหนาทจึงโปรดให้ลี้ภัยออกจากบรรพชิต แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็น “พระยาทุกขราษฎร์” ผู้ช่วยราชการเมืองพัทลุง โดยมีตำแหน่ง “พระยา” เท่าเทียมกับเจ้าเมือง



อนุสาวรีย์พระยาทุกขราษฎร์ (ช่วย)



“ถ้ำพระ” ภายในวัดถ้ำคูหาสวรรค์ พระอารามหลวงแห่งแรกของพัทลุง

พระพุทธรูปชัยบุรีมงคล
บริเวณเขาชัยบุรี (เขาเมืองเก่า)
ที่ตั้งเมืองพัทลุงครั้งที่ ๓

ศาลาจัตุรมุขที่ประดิษฐาน
พระพุทธรูปโรคนไตรยชัยวัฒน์
จักรีทิศ หรือพระสี่มุมเมือง



วัดถ้ำคูหาสวรรค์ ตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาคูหาสวรรค์ ถนน
คูหาสวรรค์ เขตเทศบาลเมืองพัทลุง ห่างจากสถานีรถไฟพัทลุง
ประมาณ ๔๐๐ เมตร ใกล้ตัวตลาดพัทลุงมีทางเลี้ยวซ้ายมือที่
เขาหัวแตกสู่วัดถ้ำคูหาสวรรค์ วัดนี้สร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยา
ต่อมาได้รับการยกฐานะเป็นพระอารามหลวงแห่งแรกในจังหวัด
พัทลุง ปูชนียสถานที่สำคัญประกอบด้วย

ถ้ำพระ อยู่ทางด้านตะวันตก ห่างจากพระอุโบสถ
ประมาณ ๓๐ เมตร เดิมชาวบ้านเรียกชื่อว่า “ถ้ำน้ำเงิน” เป็น
ศาสนสถานมาแต่อดีต หลักฐานสำคัญคือกรุพระพิมพ์แบบ
ต่าง ๆ จำนวนมาก อายุอยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๕ มี

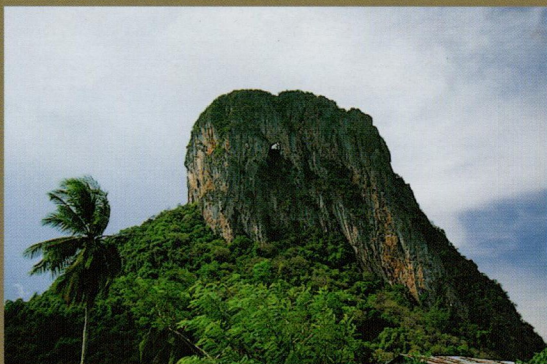
พระพุทธรูปไสยาสน์ วัดความยาวตั้งแต่พระเศียรจนถึงพระบาท ยาว ๑๒ เมตร ทั้งนี้ ยังมีพระพุทธรูป
ปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง ๓.๗๐ เมตร สูงประมาณ ๖ เมตร ไม่ปรากฏหลักฐานการสร้างที่แน่ชัด
สันนิษฐานว่าคงมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ต่อมามีการสร้างเพิ่มเติมจนมีทั้งสิ้น ๓๗ องค์ ส่วน
บริเวณหน้าผาเชิงถ้ำ มีอักษรพระปรมาภิไธย จ.ปร. ป.ปร. ภ.ปร. และอักษรพระนามาภิไธย ส.ก.

พระพุทธรูปจำลอง ตั้งอยู่บนไหล่เขาด้านบนของถ้ำพระ สูงขึ้นไปประมาณ ๖๐ เมตร
สร้างโดยนายฮวด-นางข่ม แซ่สอ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๑ ตรงจุดนี้จะมองเห็นทิวทัศน์ของเมืองพัทลุงได้

ถ้ำนางคลอด อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ นับจากประตูวัดไปทางทิศเหนือประมาณ ๘๐
เมตร ทางวัดโดยพระภิกษุคล้าย หรือชาวบ้านเรียกว่า “พ่อท่านคล้าย” ได้ตกแต่งถ้ำให้สวยงามวิจิตร
พิสดาร สามารถเดินขึ้นทางบันไดจนถึงเพดานถ้ำ มีภาพปูนให้ชมตั้งแต่ปากถ้ำ สะท้อนให้เห็น
เอกลักษณ์ของการแต่งกาย ลักษณะการลงโทษสมัยก่อน และภาพปูนปั้นแสดงออกทางพุทธปรัชญา
หลายอย่าง กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๔

ภูเขาอกทะลุ จากวัดถ้ำคูหาสวรรค์ไปบนทางหลวงหมายเลข ๔๐๔๗ สู่สถานีรถไฟพัทลุง
จะพบภูเขาอกทะลุตั้งตระหง่านอยู่ทางด้านตะวันออกของสถานีรถไฟ ภูเขาอกทะลุเป็นสัญลักษณ์ของ
พัทลุง มีความสูงประมาณ ๒๕๐ เมตร มีทางสำหรับปีนขึ้นยอดเขาเพื่อชมทิวทัศน์ของเมืองพัทลุงได้
ลักษณะพิเศษของภูเขาอกทะลุนี้คือ มีช่องทะลุยอดภูเขาอยู่บริเวณเกือบตอนปลายของยอดเขา ซึ่งเป็นที่มา
ของชื่อภูเขา

ภูเขาอกทะลุ
สัญลักษณ์ของเมืองพัทลุง



วัดวัง ตั้งอยู่ที่ตำบลลำปำ ห่างจากตัวเมืองไปตามทางหลวงหมายเลข ๔๐๔๗ ประมาณ ๖ กิโลเมตร (ใช้เส้นทางเดียวกับเขากะทะลุและถ้ำมาลัย) เป็นปูชนียสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดพัทลุง สร้างโดยพระยาพัทลุง (ทองขาว) ในสมัยรัชกาลที่ ๓ อีกทั้งเคยเป็นสถานที่ทำพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ภายในวัดเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป ๑๐๘ องค์ ซึ่งเรียงรายอยู่ตามระเบียบคด นอกจากนี้ยังมีพระเจดีย์ วิหาร และพระอุโบสถที่สวยงามน่าชม

วังเจ้าเมืองพัทลุง ตั้งอยู่ใกล้กับวัดวัง เดิมเป็นที่ว่าราชการและเป็นที่พักอาศัยของเจ้า

บุตรชายของพระยาพัทลุง ซึ่งเป็นผู้ว่าราชการปัจจุบันทลายาตรตระกูล “จันทโรจวงศ์” ได้มอบวังนี้ให้เป็นสมบัติของชาติ โดยกรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ การเข้าชมต้องเสียค่าผ่านประตู เปิดให้ชมระหว่างเวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ นาฬิกา และเวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ นาฬิกา ปิดวันจันทร์ วันอังคาร และวันหยุดนักขัตฤกษ์

วัดเขียน หรือที่เรียกกันว่า “วัดเขียนบางแก้ว” เพราะตั้งอยู่บ้านบางแก้ว หมู่ที่ ๔ ตำบลจองถนน อำเภอเขาชัยสน อยู่บนทางหลวงหมายเลข ๔๐๔๑ เลี้ยวอำเภอเขาชัยสนไป

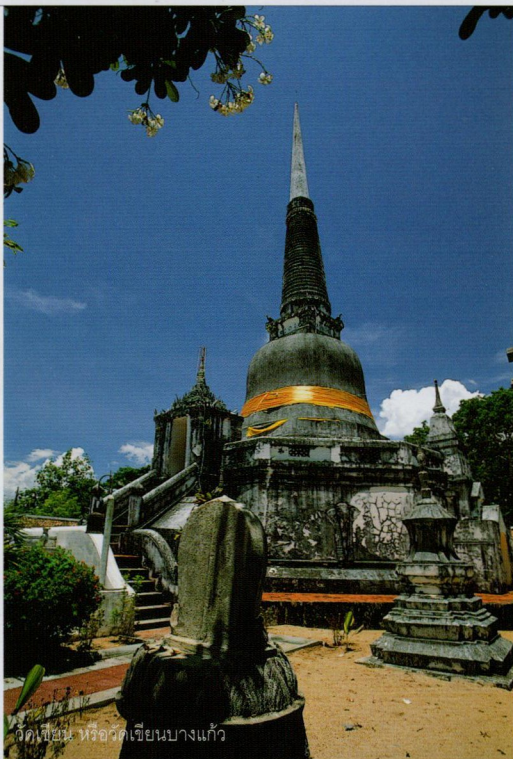


วังใหม่ หรือวังใหม่ชายคลอง
วังเจ้าเมืองพัทลุงคนสุดท้าย

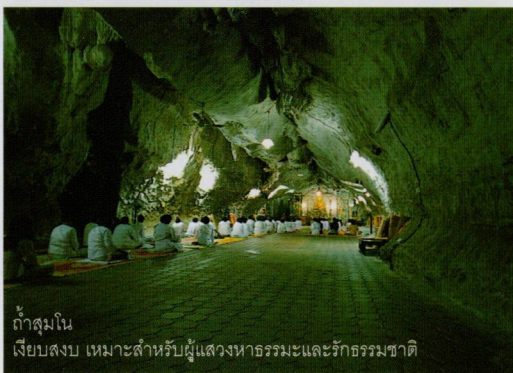
วัดวัง สร้างโดยพระยาพัทลุง (ทองขาว)
ในสมัยรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

เมืองพัทลุง ปัจจุบันยังเหลืออยู่ส่วนหนึ่งคือ วังเก่า สร้างในสมัยพระยาพัทลุง (น้อย จันทโรจวงศ์) เป็นผู้ว่าราชการ ต่อมาวังได้ตกทอดมาถึงนางประไพ มุตามะระ บุตรีของหลวงศรีวรจักร ส่วนวังใหม่สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๒ โดยพระยาอภัยบริรักษ์จักราวุธพิพิธภักดี (เนตร จันทโรจวงศ์)

ประมาณ ๗ กิโลเมตร ในเขตบ้านบางแก้ว ตรงกิโลเมตรที่ ๑๔ พอดี นับเป็นโบราณสถานที่เก่าแก่ที่สุดของจังหวัด จากตำนานพื้นบ้าน เพลงนางเล็ดขาวและหนังพระกัลปนา วัดหัวเมืองลุงในสมัยกรุงศรีอยุธยา ทำให้สันนิษฐานได้ว่า วัดเขียนบางแก้วสร้างมาในสมัยเดียวกับการสร้างเมืองพัทลุง



วัดเขียน หรือวัดเขียนบางแก้ว

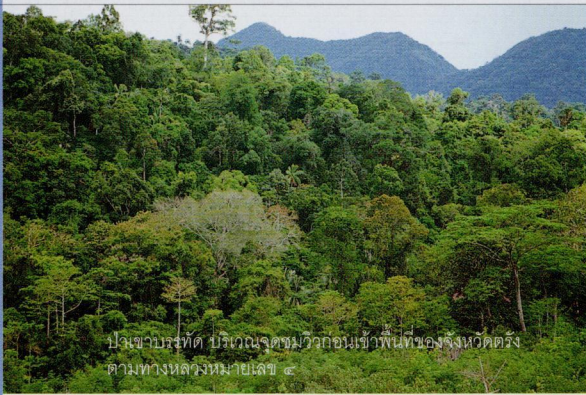


ถ้ำสุมน
เงียบสงบ เหมาะสำหรับผู้แสวงหาธรรมะและรักธรรมชาติ

ที่บางแก้ว สมัยศรีวิชัย ประมาณปี พ.ศ. ๑๔๘๒ ในบริเวณวัดมีพระมหาธาตุเจดีย์ ก่อด้วยอิฐ ฐานแปดเหลี่ยม วัดโดยรอบ ๑๖.๕๐ เมตร ความสูงถึงยอด ๒๒ เมตร ภายในวัดยังมีโบราณสถาน โบราณวัตถุที่มีคุณค่าจำนวนมาก ได้แก่ เจดีย์สี่มุมของมหาธาตุเจดีย์ ระเบียง หรือวิหารคด ซึ่งประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัย จำนวน ๒๔ องค์ พระอุโบสถด้านหน้าพระมหาธาตุเจดีย์ พัทธสีมาหินทรายแดง ธรรมศาลา ซากปรักหักพังของโบสถ์พราหมณ์ หรือเทวสถาน วิหารถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา พระแก้วคุลาศรีมหาโพธิ์ พระพุทธรูปสองพี่น้อง และสถานที่สำคัญในพื้นที่บริเวณวัดและโคกเมือง รวมทั้งพื้นที่บริเวณใกล้เคียง มีการค้นพบโบราณวัตถุประเภทเครื่องปั้นดินเผา เช่น ถ้วยชามจีน เครื่องเคลือบสังคโลกสมัยอยุธยา เหรียญทองคำอาหรับ ศิลากะรีก อักษรขอม ขวานหินขัด เครื่องมือเครื่องใช้พื้นเมืองจำนวนมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังคมและความเจริญของชุมชนได้เป็นอย่างดี ความเจริญของวัดเขียนบางแก้วเริ่มชะงักงัน และกลายเป็นวัดร้างเมื่อเสียกรุงครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๓๑๐ ได้รับความสนใจบูรณะใหม่ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ปัจจุบันทางวัดได้จัดสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งจัดระบบการแสดงศิลปะโบราณ โดยการออกแบบของกรมศิลปากร ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าชมหรือศึกษาได้ตลอดเวลา

ถ้ำสุมน ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านนา อยู่ห่างจากตัวเมืองไปตามถนนสายพัทลุง-ตรัง

ประมาณ ๒๑ กิโลเมตร มีรถประจำทางวิ่งผ่าน ตัวถ้ำอยู่ห่างจากถนนประมาณ ๕๐๐ เมตร เป็นถ้ำที่มีหินงอกหินย้อย และมีห้องโถงกว้างขวางใหญ่โต รมเย็นสวยงามวิจิตรตระการตาตามธรรมชาติ ถ้ำมีสองชั้น ชั้นแรกเสมอกับพื้นราบ และชั้นใต้ดิน ภายในถ้ำมีพระพุทธรูปปางต่างๆ ประดิษฐานอยู่หลายองค์ นอกจากนี้ ถ้ำสุมนยังเป็นที่บัสสนาของผู้ที่แสวงหาธรรมะ เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบความสงบและรักธรรมชาติ



ปงเขามะริด บริเวณจุดชมวิวก่อนเข้าพื้นที่ของจังหวัดตรัง
ตามทางหลวงหมายเลข ๔

กลุ่มเยาวชนที่มาศึกษาธรรมชาติบริเวณน้ำตกตะโหนด



ท่องเที่ยวธรรมชาติและเกษตรกรรม

อุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า ตั้งอยู่ที่บ้านโนนวัง ตำบลเขาปู่ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๓๗ กิโลเมตร โดยใช้เส้นทางหมายเลข ๔๑ ไปอำเภอควนขนุน แล้วไปแยกซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข ๔๑๖๔ สู่อำเภอศรีบรรพต เข้าไปประมาณ ๑๗ กิโลเมตร แล้วแยกซ้ายไปอีก ๔ กิโลเมตร ก็ถึงที่ทำการอุทยานฯ ซึ่งมีสภาพเป็นป่ามรกต มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้นประมาณ ๔๓๓,๗๕๐ ไร่ หรือ ๖๙๔ ตารางกิโลเมตร บริเวณอุทยานฯ มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ

ถ้ำมัจฉาปลาวาน อยู่ใกล้กับที่ทำการอุทยานฯ ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อย แลดูสวยงามดังถ้ำลับม่าน มีแอ่งน้ำกว้างประมาณ ๔๐๐ ตารางเมตร และมีฝูงปลาวายววนไปมาอยู่ในแอ่ง แอ่งน้ำนี้เกิดจากต้นน้ำ ซึ่งไหลผ่านทะเลเขาโนนวัง หน้าถ้ำเป็นผาหินสีนวล และร่มรื่นด้วยพรรณไม้มานานชนิด

น้ำตกเหืองทอง อยู่ห่างจากชุมชนตลาดเขาปู่ ประมาณ ๓ กิโลเมตร ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาบรรพตและเทือกเขานครศรีธรรมราช และได้รับการขนานนามว่า “น้ำตกร้อยชั้น” ชั้นที่สวยงามที่สุดคือ ชั้นที่ ๑๓ ซึ่งมีจุดชมวิวกว้าง สามารถมองเห็นทิวทัศน์ทะเลน้อยและเขาปู่-เขาย่าได้

จุดชมวิวมัจฉา อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ประมาณ ๒๕๐ เมตร จุดเด่นของผาผิงคือ ในราวเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนของทุกปี จะมีฝูงหลวงมาทำรังนับเป็นร้อยรังบริเวณหน้าผา และเมื่อถึงฤดูฝน ผิงเหล่านี้ก็จะทิ้งรังปล่อยให้เป็นรังร้าง ซึ่งจะเป็นเช่นนี้ทุกปี บริเวณจุดชมวิวมัจฉาผิงนี้สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของอุทยานฯ และพรรณไม้ต่างๆได้

ทางเดินชมธรรมชาติ เป็นทางสำหรับเดินชมธรรมชาติ อยู่ในบริเวณที่ทำการอุทยานฯ มี ๒ เส้นทาง แต่ละเส้นทางมีความกว้างประมาณ ๓ เมตร เหมาะสำหรับเดินชมธรรมชาติ เพื่อเป็นการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้และเพื่อความเพลิดเพลินได้

นอกจากนี้ ในบริเวณที่ทำการอุทยานฯ ยังมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นศูนย์จัดนิทรรศการขนาดย่อม สำหรับให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชม มีบ้านพักบริการนักท่องเที่ยว ๑๑ หลัง และมีสถานที่สำหรับกางเต็นท์ได้ประมาณ ๕๐ หลัง

ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๗๙-๗๒๓๓, ๐-๒๕๗๙-๔๒๙๒ หรือ ๐-๒๕๖๑-๔๒๙๒-๔ ต่อ ๗๒๔, ๗๒๕ www.forest.go.th หรืออุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า หมู่ ๙ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง ๙๓๑๙๐ โทรศัพท์ ๐-๗๔๖๑-๙๖๕๕

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด ทาง

จากตัวเมืองพัทลุงไปตามทางหลวงหมายเลข ๔ (พัทลุง-ตรัง) ประมาณ ๒๗ กิโลเมตร ได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เมื่อวันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๘ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๖๗ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุม ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพัทลุง ตรัง สตูล และสงขลา เขาบรรทัด เป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน เป็นต้นน้ำทำให้เกิดน้ำตกใหญ่น้อยในพื้นที่จังหวัดพัทลุง เช่น น้ำตกโดนแพทอง น้ำตกเขาคราม น้ำตกไพรวัลย์ พื้นที่จังหวัดตรัง เช่น น้ำตกกระช่อง น้ำตกสายรุ้ง น้ำตกไพรสวรรค์ และพื้นที่จังหวัดสตูล เช่น น้ำตกธารปลิว น้ำตกวังสายทอง ปกคลุม

บรรทัด หมู่ ๑ ตำบลบ้านนา กิ่งอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง ๙๓๐๐๐

น้ำตกบ้านโดน ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ ตำบลลำสินธุ์ อำเภอเมืองพัทลุง เดินทางจากตัวเมืองถึงได้โดยไปตามทางหลวงหมายเลข ๔ ประมาณ ๑๘ กิโลเมตร มีทางแยกถนนสายคลองหมวย-บ้านกงหรา ระยะทางประมาณ ๙ กิโลเมตร ถึงทางแยกบ้านโดน ต่อไปทางทิศตะวันตกประมาณ ๕ กิโลเมตร ก็ถึงน้ำตก ทางน้ำไหลเป็นชั้นๆ ลดหลั่นลงมา

น้ำตกเขาคราม ตั้งอยู่ในหมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านนา อำเภอเมืองพัทลุง ไปถึงได้โดยจากตัวเมืองพัทลุง ไปตามทางหลวงหมายเลข ๔ ถึงบ้าน



ด้วยป่าผืนใหญ่ มีความหลากหลายเป็นป่าดิบชื้น ประกอบไปด้วยไม้ยาง ไม้ยาง ไม้ตะเคียน ไม้วงศ์ ก่อ เฟิร์น หวาย ปาล์มต่างๆ นอกจากนี้ ยังมีจุดเด่นคือ ดงท่อม ซึ่งมีไม้ท่อมชนิดเดียว ขึ้นเป็นบริเวณกว้างหลายร้อยไร่ สัตว์ป่ามีหลายชนิด เช่น แมวลายหินอ่อน สมเสร็จ เลียงผา เสือ หมี ค่างแว่นถิ่นใต้ ฯลฯ

ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่ฝ่ายจัดการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้ เขต จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๖๑-๔๒๙๒-๓ ต่อ ๗๐๖ หรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขา

ต้นไทร ระยะทางประมาณ ๒๕ กิโลเมตร มีทางแยกตามถนนสายต้นไทรประมาณ ๓ กิโลเมตร ถึงบ้านเขาคราม มีถนนถึงน้ำตกอีกประมาณ ๓ กิโลเมตร

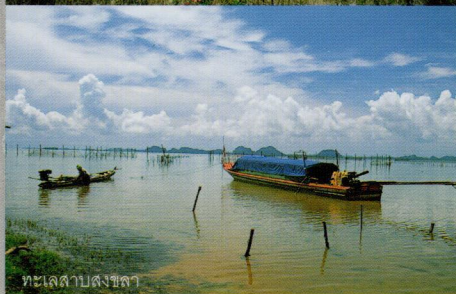
น้ำตกไร่นะ อยู่ในเขตบ้านไร่นะ หมู่ ๔ ตำบลกงหรา อำเภอกงหรา สามารถเดินทางถึงได้โดยใช้เส้นทางหลวงหมายเลข ๔ อยู่ห่างจากตัวเมือง ๑๘ กิโลเมตร แล้วแยกเข้าเส้นทางสายคลองหมวย-บ้านกงหราไปอีก ๑๗ กิโลเมตร ก็จะถึงน้ำตก ลักษณะของน้ำตก มีชั้นค่อนข้างสูง ไหลลดหลั่นลงมาเป็นชั้นๆ มองดูคล้ายผ้าพลิวตามสายลม จึงได้ชื่ออีกอย่างว่า “น้ำปลิว”



แผนที่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง



วัดป่าเลไลยก์



ทะเลสาบสงขลา

ระยะทางจากอำเภอเมืองพัทลุงไปอำเภอต่างๆ

อำเภอควนขนุน	๑๗ กิโลเมตร
อำเภอเขาชัยสน	๒๔ กิโลเมตร
อำเภอปากพะยูน	๖๖ กิโลเมตร
อำเภอกงหรา	๔๐ กิโลเมตร
อำเภอตะโหมด	๓๙ กิโลเมตร
อำเภอป่าบอน	๕๐ กิโลเมตร
อำเภอศรีบรรพต	๓๕ กิโลเมตร
อำเภอบางแก้ว	๔๐ กิโลเมตร
อำเภอป่าพะยอม	๓๘ กิโลเมตร
กิ่งอำเภอศรีนครินทร์	๑๖ กิโลเมตร



ฝูงควาย บริเวณจุดเชื่อมระหว่างทะเลน้อยกับทะเลสาบสงขลา



อุทยานนกน้ำทะเลน้อย



จังหวัดตรัง



น้ำตกไพรวัลย์



บริเวณด้านหน้าพระตำหนัก และที่ทำการอุทยานนกน้ำทะเลน้อย



น้ำตกไพรวัลย์ ตั้งอยู่ในหน่วยพิทักษ์ป่า บ้านหุด เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขารวมรัต ตำบล คลองเฉลิม อำเภอกงหรา เส้นทางเข้าชมใช้เส้นทางจากบ้านคลองหมวยไปตามถนนตำบล ลำสินธุ์-บ้านกงหรา (ทางหลวงหมายเลข ๔๑๒๒) ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร ทางเข้าน้ำตกอยู่ทางทิศตะวันตก เป็นทางลูกรัง ระยะทางประมาณ ๓ กิโลเมตร ตัวน้ำตกเป็นน้ำตกขนาดใหญ่ มีความงดงามตามธรรมชาติ เยียบสงบและร่มเย็น อุดมไปด้วยพรรณไม้นานาชนิด บริเวณเดียวกันมีลานจอดรถและร้านอาหารไว้บริการด้วย

น้ำตกตะโหมด หรือลานหม่อมจ้อย อยู่ห่างจากตัวอำเภอตะโหมด ๑๒ กิโลเมตร การเดินทางใช้เส้นทางหมายเลข ๔๑๒๑ และต่อด้วยเส้นทางหมายเลข ๔๑๓๗ (อยู่ทางตอนใต้ของเมืองพัทลุง) แยกจากทางหลวงหมายเลข ๔ เข้าไปจนถึงวัดตะโหมด ตัวน้ำตกอยู่ในบริเวณหน่วยพิทักษ์ป่าตะโหมด ซึ่งอยู่เลยวัดตะโหมดไป ๔-๕ กิโลเมตร เป็นน้ำตกที่อยู่ท่ามกลางป่าที่ร่มรื่น ลักษณะของน้ำตกแบ่งเป็นชั้นๆ แต่ละชั้นมีชื่อต่างกัน มีแอ่งน้ำสามารถเล่นน้ำได้ มีลานกว้างเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ

อุทยานนกน้ำทะเลน้อย เป็นอุทยานนกน้ำที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข ๔๐๔๔ จากอำเภอมือเมืองพัทลุง อำเภอกวนขนุน ไปสุดที่ทะเลน้อย รวมระยะทาง

ประมาณ ๓๒ กิโลเมตร ทางลาดยางตลอดทั้งสาย เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า มีพื้นที่ประมาณ ๒๘๑,๒๕๐ ไร่ โดยมีพื้นน้ำประมาณ ๑๗,๕๐๐ ไร่ อยู่บริเวณเหนือสุดของทะเลสาบสงขลา ทะเลน้อยเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่มีนกอยู่มากมายกว่า ๑๕๐ ชนิด จำนวนไม่ต่ำกว่า ๑๐๐,๐๐๐ ตัว นกที่มีมากได้แก่ นกอีโง้ง นกฟริก เป็ดแดง เป็ดคับแค เป็ดผีนกกาบาว นกอีล้ำ นกอีหลุม นกกระปูด นกนางนวล นกนางแอ่น นกยางเปีย นกอัญชัญ นกกระสาแดง นกกระสาขาว อีกา เขี่ยต่างๆ ฤดูกาลที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการไปดูนก คือช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนเมษายน นักท่องเที่ยวสามารถเช่าเรือไปชมนกได้ โดยมีการจัดแบ่งเส้นทางท่องเที่ยวเป็น ๒ เส้นทาง คือ สำหรับนักท่องเที่ยวกว่าไป มีเรือบริการโดยชุมชนทะเลน้อย อีกเส้นทางคือ สำหรับนักวิชาการและการศึกษา โดยการขออนุญาตและนำชมจากเจ้าหน้าที่อุทยานฯ นอกจากนกน้ำต่างๆ แล้ว ยังมีสัตว์ป่าประเภทเลี้ยงลูกด้วยนม เช่น ลิงแสม ลิงลม เสือปลานากใหญ่ธรรมดา อีเห็นน้ำ หรือชะมดน้ำ ชะมดเขียด รวมทั้งพรรณไม้หายากชนิด เช่น ย่านลิเภา จูดหนู แขน กกสามเหลี่ยม กง ลำไผ่ จูด บัวหลวง บัวสายแดง จอกหูหนู ผักตบชวา สาหร่ายต่างๆ และทรัพยากรสัตว์น้ำ ปลาน้ำจืด กุ้ง เต่า และตะพาบน้ำ โดยเฉพาะปลามีมากกว่า ๓๐๐ ชนิด จนได้ชื่อว่าเป็น “อูปลา”

ภายในอุทยานฯ มีเรือนพักไว้บริการนักท่องเที่ยว ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่กรมป่าไม้ กรุงเทพฯ โทรศัพท์ ๐-๒๕๗๙-๗๒๒๓, ๐-๒๕๗๙-๕๗๓๔ หรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง โทรศัพท์ ๐-๗๔๖๑-๕๗๒๒

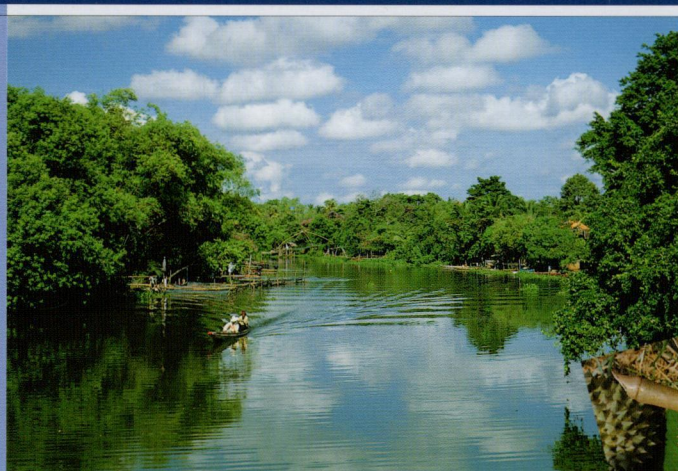
บ่อน้ำร้อน อารณำเียน จากตัวจังหวัดไปทางใต้ ตามทางหลวงหมายเลข ๔ ประมาณ ๒๕ กิโลเมตร เมื่อถึงกิโลเมตรที่ ๔๗ (บ้านท่านางพรหม) จะมีทางแยกซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข ๔๐๘๑ ไปอำเภอลำชี้น ประมาณ ๖ กิโลเมตร บริเวณถนนสุขาภิบาล ซอย ๒ ติดที่ว่าการอำเภอ



บรรยากาศยามเช้าบริเวณที่ทำการอุทยานนกน้ำทะเลน้อย
นกยางโทนใหญ่พบเห็นได้สองข้างทางตามเส้นทางล่องเรือ

หาดแสนสุขลำปำ อยู่เลยวัดวังไปตามทางหลวงหมายเลข ๔๐๔๗ อีกประมาณ ๒ กิโลเมตร เป็นหาดทรายที่มีทิวสนร่มรื่นริมฝั่งทะเลสาบสงขลา ซึ่งเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย มีศาลากลางน้ำสำหรับชมทิวทัศน์บริเวณทะเลสาบ และจากบริเวณชายหาดมีสะพานเชื่อมไปยังเกาะลอย ซึ่งเป็นเกาะที่เกิดจากการทับถมของตะกอนปากน้ำลำปำ มีร้านอาหารและเครื่องดื่ม

เขาสัยสน มีทางลูกรัง แยกขวามือเข้าไปอีกประมาณ ๑ กิโลเมตร ก็ถึงหน้าผาเชิงเขาสัยสน บ่อน้ำเย็นตกแต่งเป็นสวนพักผ่อน เลยไปอีก ๓๐๐ เมตร เป็นบ่อน้ำร้อน ลักษณะเป็นแอ่งน้ำร้อน เชื่อกันว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ใช้รักษาโรคบางอย่างได้



คลองนาท่อม ไหลผ่านอำเภอเมืองพัทลุง ไปลงทะเลสาบสงขลาที่บ้านลำปำ เป็นคลองที่ยาวประมาณ ๔๒ กิโลเมตร มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาบรรทัด



แหลมจองถนน ตั้งอยู่ที่ตำบลจองถนน จากตัวเมืองพัทลุงไปตามเส้นทางสายเพชรเกษม เลี้ยวซ้ายผ่านอำเภอเขาชัยสนไปอีกประมาณ ๑๒ กิโลเมตร รวมระยะทางจากตัวเมืองประมาณ ๓๙ กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านชาวประมง อยู่บนเนินดิน และลาดชันลงไปยังชายหาดทะเลสาบสงขลา ซึ่งมีสภาพเป็นน้ำกร่อย และสามารถมองเห็นทิวทัศน์ เกาะแก่งต่างๆได้เป็นอย่างดี มีร้านอาหารและเครื่องดื่มจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวทุกวัน

คลองหนูแร่ ตั้งอยู่ที่ตำบลท่ามะเดื่อ อำเภอบางแก้ว ห่างจากตัวเมืองพัทลุงประมาณ ๓๓ กิโลเมตร ใช้เส้นทางสายเพชรเกษมไป ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายเข้าถนนสาย เขาชัยสน-งะเล (หมายเลข ๔๐๘๑) และเลี้ยวขวา บริเวณหน้าที่ทำการอำเภอเขาชัยสน ไปตามถนน ลูกจิ้งจิกประมาณ ๕ กิโลเมตร ก็จะถึงแหล่งท่องเที่ยว และบริเวณหน้าที่ว่าการอำเภอมียรถจักรยานยนต์รับจ้างไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวด้วย คลองหนูแร่มีสภาพเป็นคลองขนาดใหญ่ น้ำใส สะอาด พื้นคลองเป็นทรายและโคลนดิน บริเวณน้ำลึกเหมาะแก่การพักผ่อน หรือลงเล่นน้ำ มีเพิง และร้านอาหารไว้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวด้วย

จุดสาธิตวนเกษตร สวนคงแก้ว ตั้งอยู่ที่ ๑๒๙ หมู่ ๔ ตำบลบ้านนา กิ่งอำเภอสรีนครินทร์ เป็นสวนผสมพื้นที่ประมาณ ๒๔ ไร่ ปลูกผัก ผลไม้ต่างๆ เช่น พุริณ มังคุด เงาะ มะม่วง

ระกำ ฯลฯ พืชสมุนไพรหลากชนิด ใช้น้ำจาก มูลสัตว์ที่เลี้ยง คุณเคียง คงแก้ว เป็นเจ้าของสวน นับเป็นครอบครัวที่สามารถหาเลี้ยงชีพในรูปแบบ เศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี ปัจจุบันเปิดให้คนทั่วไปและหน่วยงานต่างๆ เข้ามา ศึกษา.

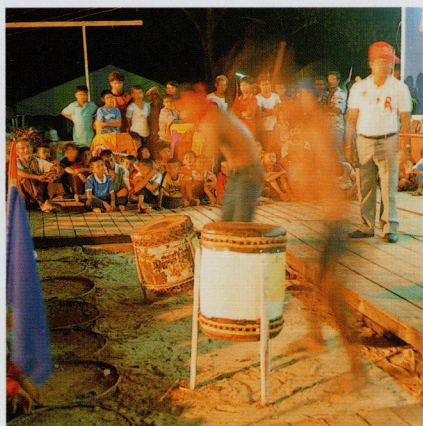
ชุมชนตะโหมด ตำบลตะโหมด อำเภอ ตะโหมด เป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตผูกพันกับธรรมชาติ เป็นชุมชนเกษตรกรรม ทำสวนยางพารา ทำสวนผลไม้ เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด ระกำ โดยอาศัยแหล่งน้ำจากเทือกเขาบรรทัด เนื่องจากมีพื้นที่ตั้งขนานไปกับเทือกเขาบรรทัด จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่งที่มีกิจกรรมหลากหลาย ได้แก่ ล่องแก่ง ปีนเขา ดูนก จุดชมวิวเขาหัวช้าง ชมธรรมชาติบนเทือกเขาบรรทัด ท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ ชมประวัติศาสตร์ของชาวพุทธ (ตั้งอยู่ในชุมชนมุสลิม)



เทศกาลและงานประเพณี

งานเทศกาลล่องเรือ-แล่นกทะเลน้อย เป็นการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เหมาะสมกับพื้นที่ท่องเที่ยวซึ่งสำคัญที่สุดของพัทลุง โดยมีระยะเวลา ๑ เดือน (วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ถึงวันที่ ๑๕ มีนาคม) ในช่วงที่มีนกและธรรมชาติสวยงามที่สุด ในแต่ละวันมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้นั่งเรือชมนกและพรรณไม้ น้ำ มีการแสดงพื้นบ้าน และการจำหน่ายสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์พื้นบ้านนาชนิต

งานประเพณีแข่งโพนลากพระ (ชักพระ) นับเป็นประเพณีพื้นบ้านของชาวจังหวัดพัทลุงที่ถือปฏิบัติต่อกันมาเนิ่นนานในสังคมของชาวพุทธ เพราะเป็นประเพณีที่สืบเนื่องมาจากศาสนาพุทธ โดย



ถือเอาพุทธประวัติตอนเสด็จจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ตรงกับวันออกพรรษา คือวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ชาวบ้านจะช่วยกันจัดทำเรือพระและคุมโพนขึ้นเพื่อใช้ในการลากพระ ในอดีตชาวบ้านจะช่วยกันชักลากเรือพระไปชุมนุมกันในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ระหว่างหมู่บ้านต่อหมู่บ้าน แต่ปัจจุบันได้กลายเป็นประเพณีที่ทางราชการได้ยื่นมือเข้ามาดำเนินการจัดเป็นประเพณีของจังหวัดพัทลุง มีการประกวดเรือพระและการแข่งขันตีโพน โดยให้แต่ละวัดจัดทำเรือพระและโพนมาประกวดแข่งขันกันที่หาดแสนสุขลำปำและสนามหน้าศาลากลางจังหวัด

การละเล่นชั้ดตัม ประเพณีชั้ดตัมมีที่มาจากอันเกี่ยวข้องกับประเพณีลากพระ กล่าวคือ ในสมัย

พุทธกาล เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จกลับจากจำพรรษา ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ลงมายังโลกมนุษย์ ซึ่งตรงกับวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ มีพุทธศาสนิกชนรอเข้าเฝ้าเพื่อถวายภัตตาหารแด่พระพุทธองค์ แต่เนื่องจากพุทธศาสนิกชนมีเป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถถวายภัตตาหารได้อย่างใกล้ชิด จึงได้มีการนำใบไม้มาห่อหุ้มภัตตาหาร ซึ่งเรียกกันว่า “ข้าวตัม” หรือ “ตัม” และพยายามโยนตัมเหล่านั้นให้ลงบาตร แต่การโยนทำให้ตัมพลัดไปถูกเหล่าพุทธศาสนิกชนด้วยกันเอง ต่อมาจึงกลายเป็นการละเล่นชั้ดตัม และพัฒนาเป็นการแข่งขันด้านไหวพริบและความรวดเร็วว่องไวในการชั้ดและหลบหลีกตัม ซึ่งจัดทำอย่างพิเศษ (ใช้ข้าวตากผสมกับทราย ห่อด้วยใบตาลเป็นรูปตะกร้อสี่เหลี่ยม) ปัจจุบันการชั้ดตัมหาดูได้ค่อนข้างยาก ทางจังหวัดพัทลุงจึงได้จัดให้มีการแข่งขันชั้ดตัมรวมอยู่ในงานประเพณีแข่งโพนลากพระในเดือน ๑๑ ด้วย





ประเพณีชิงเปรต

เป็นงานประเพณีซึ่งจัดขึ้นในเทศกาลสารทไทย ปีหนึ่งจะมีการจัดงานชิงเปรตขึ้น ๒ ครั้ง คือ ในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๐ และวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ อีกครั้งหนึ่ง ตามคติโบราณที่เชื่อกันมาว่า ผู้ตายไปแล้วนั้นมีจำนวนไม่น้อยไปตกนรกหมกไหม้เพราะทำบาปไว้มาก เรียกว่า “เปรต” ครั้นพอถึงวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๐ ยมบาลจะปล่อย

ตัวเปรตเหล่านี้ออกจากนรกมาบนโลกมนุษย์ เพื่อรับเซ่นสังเวทจากญาติพี่น้องของตนเอง และจะอยู่ไปจนถึงวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ เท่านั้น จะต้องกลับลงนรกในวันนั้น ด้วยคตินี้เอง จึงจัดเครื่องคาวหวานใส่สำหรับไปถวายพระ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ญาติพี่น้องของตน และนำอาหารคาวหวานส่วนหนึ่งตั้งไว้ตรงปากทางเข้าวัด เรียกว่า “ตั่งเปรต” พอทำบุญเสร็จก็มีการชิงเปรต คือมีการแย่งอาหารคาวหวานและขนมที่ตั้งไว้ โดยถือว่าการแย่ง หรือชิงเครื่องเซ่นสังเวทเปรตบรรพบุรุษนั้นไปกินแล้วจะโชคดี



โขนหรือละคร นับเป็นโนราห์เก่าแก่แห่งหนึ่งของภาคใต้

งานวันอนุรักษ์มรดก

ไทยและงานมหรสพชิง

แหลมปิ้งหนึ่งตะลุง เป็นงานที่จัดขึ้นในช่วงต้นเดือนเมษายนของทุกปี กิจกรรมภายในงานเป็นการจัดนิทรรศการการละเล่นพื้นบ้านปักษ์ใต้ และการประกวดหนึ่งตะลุง ซึ่งได้รับความสนใจจากศิลปินพื้นบ้านเข้าร่วมการประกวดมากมาย งานดังกล่าวนี้จัดขึ้นบริเวณสนามหน้าศาลากลางจังหวัด

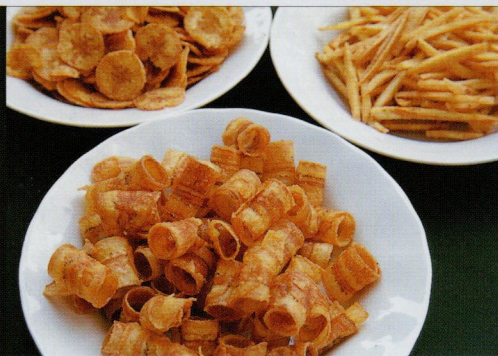
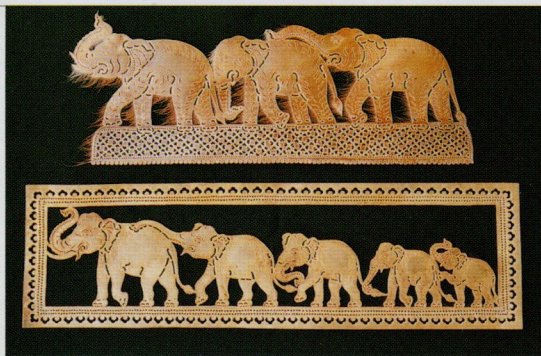


โรงครูโนรา

พัทลุง

โนราโรงครู หมายถึงโนราห์ที่แสดงเพื่อประกอบเชิญโรงครู หรือบรรพบุรุษโนรามายังโรงพิธีเพื่อรับการเซ่นสังเวท รับของแก้บน และเพื่อครอบเทริด หรือผูกผ้าใหญ่แก่นิรารุ่นใหม่

ปัจจุบันโนราโรงครูยังกระทำกันอยู่ทั่วไปในภาคใต้ โดยเฉพาะแถบจังหวัดนครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง และสงขลา แต่โนราโรงครูที่สำคัญและน่าสนใจยิ่งคือ โนราโรงครูวัดท่าแค ตำบลท่าแค อำเภอเมืองฯ จังหวัดพัทลุง เพราะชาวบ้านเชื่อว่า บ้านท่าแคเป็นแหล่งกำเนิดโนราและเป็นแหล่งสถิตหรือพำนักของครูโนรา จึงทำให้โนราโรงครูวัดท่าแคมีรูปแบบและขั้นตอนพิธีกรรมแตกต่างไปจากโนราโรงครูทั่วไป



สินค้าพื้นเมืองและของฝาก

ศูนย์ศิลปหัตถกรรมบางแก้ว เป็นหมู่บ้านหัตถกรรมรูปหนัง ตั้งอยู่บ้านบางแก้ว หมู่ที่ ๑ ตำบลท่ามะเดื่อ ห่างจากตัวเมือง ๓๖ กิโลเมตร จากสามแยกถนนเพชรเกษม-ทางรถไฟ ประมาณ ๙ กิโลเมตร หมู่บ้านหัตถกรรมรูปหนังบางแก้วมีสมาชิกจำนวน ๒๕ คน แกะรูปหนังตะลุง หนังใหญ่ ตัวละครรามเกียรติ์ และรูปแบบตามผู้สั่งซื้อ สอบถามรายละเอียดได้ที่คุณอ้อม จันทิร ชุม ประธานศูนย์ฯ โทรศัพท์ ๐-๗๔๖๙-๗๑๖๐



๑๗

ศูนย์รวมศิลปหัตถกรรมกะลามะพร้าวบ้านคอกวัว ตั้งอยู่บ้านคอกวัว หมู่ ๑ ตำบลชัยบุรี อำเภอเมืองพัทลุง ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๖ กิโลเมตร แหล่งรวบรวมผลิตภัณฑ์ที่ประดิษฐ์จากกะลามะพร้าว เช่น โคมไฟ เครื่องประดับ เครื่องครัว ของที่ระลึกรูปแบบต่างๆ สอบถามรายละเอียดได้ที่คุณปลื้ม ชูคง ประธานกลุ่ม โทรศัพท์ ๐-๗๔๖๑-๔๕๑๒ หรือ ๐-๑๔๖๕-๕๗๕๑

สินค้าพื้นเมืองของจังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่จะเป็นหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น เครื่องจักสานต่างๆ ที่ขึ้นชื่อมากก็คือ ผลิตภัณฑ์เสื่อกระจุย ซึ่งมีมากบริเวณอุทยานนกน้ำทะเลน้อย อำเภอควนขนุน เช่น กลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์จากกระจุยบ้านหัวป่าเขียว กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรปลายตรอกร่วมใจ ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ เช่น กลุ่มทอผ้าบ้านทอนชมพู กิ่งอำเภอศรีนครินทร์ หัตถกรรมแกะรูปหนังตะลุง ร้านลุงเท่ง ถ้ำพระ อำเภอเขาชัยสน กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพรตำบลพญาขัน อำเภอเมืองฯ กลุ่มตีมีด-พรว้าโคกสัก อำเภอบางแก้ว กลุ่มผลิตภัณฑ์ข้าวซ้อมมือบ้านนาหม่อม อำเภอบางแก้ว และกลุ่มผลิตข้าวซ้อมมืออำเภอควนขนุน กลุ่มแม่บ้านหนองเหียง (กล้วยฉาบม่วง) กิ่งอำเภอศรีนครินทร์ ขนมของฝากอื่นๆ เช่น กะละแม กล้วยฉาบ ลูกหยีกวน และกุ้งแก้ว





สิ่งอำนวยความสะดวก

ที่พัก

ลำปำรีสอร์ท โทรศัพท ๐-๗๔๖๑-๑๔๘๖

ไทยโฮเต็ล โทรศัพท ๐-๗๔๖๑-

๑๖๓๖, ๐-๗๔๖๑-๑๗๙๗-๘

หอฟ้า โทรศัพท ๐-๗๔๖๑-๑๙๒๐-๒

ดีน้ำอีนน์ โทรศัพท ๐-๗๔๖๑-๑๐๒๙

แกรนด์แมนชั่น โทรศัพท ๐-๗๔๖๑-

๕๗๐๕-๗

ร้านอาหาร

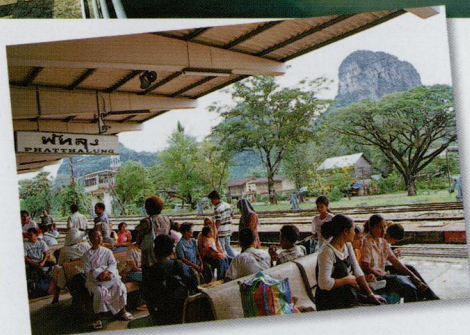
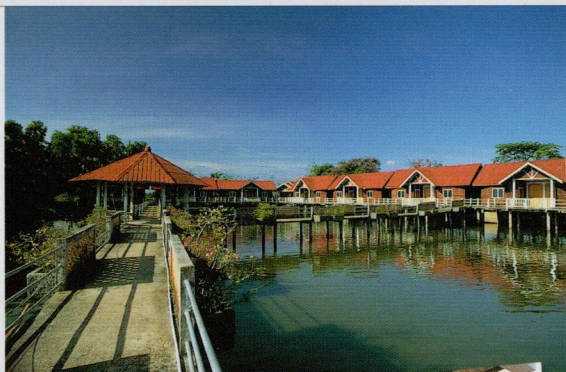
ควนมะพร้าว โทรศัพท ๐-๗๔๖๑-๒๘๙๕

ลำปำซีฟู้ด โทรศัพท ๐-๗๔๖๑-๑๔๘๖

อิมหยก โทรศัพท ๐-๗๔๖๑-๓๓๙๓

สวนอาหารทะเลทอง ๐-๑๔๗๘-๖๒๒๙,

๐-๑๖๗๙-๓๒๓๓



การเดินทาง

ทางรถยนต์

สามารถไปได้ ๓ เส้นทาง คือ เส้นทางแรก ตามทางหลวงหมายเลข ๔ ถึงชุมพร (สี่แยกปฐมพร) แยกเข้าระนอง พังงา กระบี่ ตรัง จนถึงพัทลุง ระยะทางประมาณ ๑,๑๔๐ กิโลเมตร หรือเส้นทางที่ ๒ เมื่อมาถึงชุมพร เข้าทางหลวงหมายเลข ๔๑ จนถึงพัทลุง ระยะทางประมาณ ๘๔๐ กิโลเมตร และเส้นทางที่ ๓ เมื่อมาถึงชุมพรแล้ว ผ่านสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช แล้วเข้าทางหลวงหมายเลข ๔๐๓ จากนั้นจึงเข้าทางหลวงหมายเลข ๔๑ ที่ชุมทางเขาชุมทอง จนถึงพัทลุง

รถโดยสารประจำทาง

บริษัทขนส่ง จำกัด เปิดบริการเดินรถ ระหว่างกรุงเทพฯ-พัทลุง ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๑๒ ชั่วโมง ทุกวัน รายละเอียดสอบถามที่โทรศัพท์ ๐-๒๔๓๕-๑๑๙๙, ๐-๒๔๓๕-๑๒๐๐ หรือ ๐-๗๔๖๑-๒๐๗๐

บริษัททรัพย์ไพศาล มีรถออกวันเว้นวัน วันละ ๒ เที่ยว เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา และ ๒๐.๐๐ นาฬิกา รายละเอียดสอบถามที่โทรศัพท์ ๐-๒๔๓๕-๕๐๑๗ สำนักงานพัทลุง ๐-๗๔๖๑-๒๐๕๕

รถไฟ

มีขบวนรถไฟสายใต้ผ่านท้องที่อำเภอเมืองฯ ควนขนุน ชัยสน ปากพะยูน ป่าบอน และบางแก้ว สอบถามรายละเอียดที่โทรศัพท์ ๐-๒๒๒๓-๗๐๑๐, ๐-๒๒๒๓-๗๐๒๐ หรือ ๐-๗๔๖๑-๓๑๐๖

เครื่องบิน

พัทลุงไม่มีสนามบิน สามารถใช้เส้นทางบินของจังหวัดใกล้เคียงได้ สอบถามรายละเอียดได้ที่ บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) โทรศัพท์ ๐-๒๒๔๐-๐๐๖๐-๘๙ หรือที่โทรศัพท์ ๐-๗๕๒๑-๘๐๖๖, ๐-๗๕๒๑-๙๙๒๓ (ตรัง) ๐-๗๕๓๑-๑๑๕๘, ๐-๗๕๓๑-๒๔๙๑ (นครศรีธรรมราช) ๐-๗๕๒๔-๕๘๕๑-๒, ๐-๗๕๒๔-๓๗๑๑

หมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญ

ศาลากลางจังหวัด พัทลุง โทรศัพท์ ๐-๗๔๖๑-๓๔๐๙

สถานีตำรวจภูธรจังหวัดพัทลุง โทรศัพท์ ๐-๗๔๖๑-๑๘๐๔

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง โทรศัพท์ ๐-๗๔๖๑-๑๔๔๐

ประชาสัมพันธ์จังหวัดพัทลุง โทรศัพท์ ๐-๗๔๖๑-๔๐๗๐

สำนักงานจังหวัดพัทลุง โทรศัพท์ ๐-๗๔๖๑-๓๔๐๙

เทศบาลเมืองพัทลุง โทรศัพท์ ๐-๗๔๖๑-๓๐๐๗

สำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ภาคใต้ เขต ๑ โทรศัพท์ ๐-๗๔๒๓-๒๒๓๐,

๐-๗๔๒๒-๐๓๗๖

วิทยาลัยนาฏศิลป์ พัทลุง โทรศัพท์ ๐-๗๔๖๑-๑๙๖๐, ๐-๗๔๖๒-๖๘๙๒

ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมพัทลุง โทรศัพท์ ๐-๗๔๖๑-๑๖๓๓, ๐-๗๔๖๑-๓๐๒๓

โรงพยาบาลจังหวัดพัทลุง โทรศัพท์ ๐-๗๔๖๑-๓๐๐๘

โรงพยาบาลปิยะรักษ์ โทรศัพท์ ๐-๗๔๖๒-๗๑๔๘

สถานีรถไฟ โทรศัพท์ ๐-๗๔๖๑-๘๑๐๖

สำนักงานโบราณคดี โทรศัพท์ ๐-๗๔๓๕-๖๔๕๘

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย โทรศัพท์ ๐-๗๔๖๑-๕๗๒๒

อุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า โทรศัพท์ ๐-๗๔๖๑-๙๖๕๔

สำนักงานขนส่งจังหวัดพัทลุง โทรศัพท์ ๐-๗๔๖๑-๑๖๑๒, ๐-๗๔๖๑-๓๑๕๒

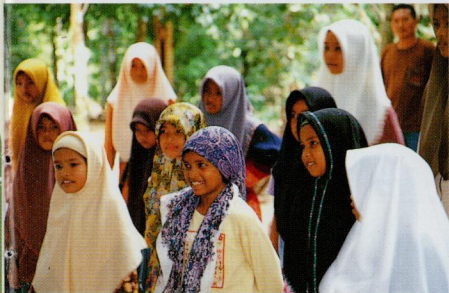
บขส. จังหวัดพัทลุง โทรศัพท์ ๐-๗๔๖๑-๒๐๗๐



๑๙



กรมการท่องเที่ยวพัทลุง



การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้ เขต ๒

สนามหน้าเมือง ถนนราชดำเนิน อำเภอเมืองฯ

จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐

โทรศัพท์ ๐-๗๕๓๔-๖๕๕๖-๖ โทรสาร ๐-๗๕๓๔-๖๕๑๗

พื้นที่ความรับผิดชอบ : นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง



ข้อมูลในเอกสารนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้

ตรวจสอบข้อมูลก่อนการเดินทางที่ Call Center ๑๖๗๒ www.tat.or.th/tourthai

หรือข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงเพิ่มเติม www.muanglung.com และ www.pattalung.com



จัดทำโดย

อนุสาร อ.ส.ท.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

๒๐๒ อาคารเลข คองคอร์ด ถนนรัชดาภิเษก เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐

โทรศัพท์ ๐-๒๖๙๔-๑๒๒๒ ต่อ ๒๐๐๑ โทรสาร ๐-๒๖๙๔-๑๔๓๗

www.tat.or.th e-mail: center@tat.or.th